

Απολιθώματα και προϊστορικοί γίγαντες των Γρεβενών

Ο ΣΟΦΟΣ ΓΙΓΑΝΤΑΣ

"ΜΑΜΟΥΤΗΣ ΜΠΟΡΣΟΝΗΣ"

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Γρεβενών

Γρεβενά 2009

Δ. Γ. ΜΠΕΗΣ

Ο ΣΟΦΟΣ ΓΙΓΑΝΤΑΣ

"ΜΑΜΟΥΤΗΣ ΜΠΟΡΣΟΝΗΣ"

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Δ. ΛΑΜΠΡΕΤΣΑ

© Copyright 2009

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Γρεβενών
Μαθητική Εστία Τέρμα Ταλιαδούρη
51 100 Γρεβενά
Τηλ.: 2462087956
Fax: 2462087695
<http://kre-greven.gre.sch.gr>
e-mail: kpegrev@gmail.com

Συγγραφή κειμένων

Δημήτρης Γ. Μπέης, Δάσκαλος, μέλος Π.Ο. Κ.Π.Ε. Γρεβενών

Εικονογράφηση

Δήμητρα Λαμπρέτσα, Ζωγράφος

Φιλολογική Επιμέλεια

Χρυσούλα Αλβανού, Φιλόλογος
Λευκοθέα Κόγια, Φιλόλογος

ISBN: 978-960-98693-3-1

Το παρόν εγχειρίδιο εκδόθηκε στο πλαίσιο της πράξης «Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος και δια βίου μάθηση του ΥΠΕΠΘ με φορέα υλοποίησης το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ) και εκδίδεται για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών του προγράμματος «**Απολιθώματα και προϊστορικοί γίγαντες των Γρεβενών**» και την υποστήριξη παρόμοιων προγραμμάτων που υλοποιούνται από εκπαιδευτικούς και μαθητές στα σχολεία τους. Τα κείμενα αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του Κ.Π.Ε. Γρεβενών.

Επιτρέπεται η με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγή τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς με αναφορά στην πηγή προέλευσης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η προστασία του περιβάλλοντος έχει καθοριστική σημασία για την ποιότητα ζωής των σημερινών, αλλά και των μελλοντικών γενεών. Η μεγάλη πρόκληση στις μέρες μας, είναι ο συνδυασμός της προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος με τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη, προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας.

Θεμελιώδη στόχο πλέον για το μέλλον, αποτελεί η εφαρμογή της αειφόρου ανάπτυξης.

Στην κατεύθυνση αυτή, στοχεύει η λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, μέσα από τα προγράμματα που απευθύνονται σε όλο και περισσότερους μαθητές, οι οποίοι ενημερώνονται, ευαισθητοποιούνται και δραστηριοποιούνται μέσα από μια σειρά πολύμορφων και διεπιστημονικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Οι εκπαιδευτικοί του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Γρεβενών, στο πλαίσιο λειτουργίας του, στοχεύοντας προς αυτή την κατεύθυνση, προσπαθούν να δημιουργήσουν και να υποστηρίξουν ένα νέο πρότυπο ηθικών αξιών ενός ενεργού πολίτη, που δρα με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργούνται λιγότερα προβλήματα στο περιβάλλον και να εξασφαλιστεί ένα αειφόρο μέλλον.

Μέσα από το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Κ.Τ.Ε. Γρεβενών **«Απολιθώματα και προϊστορικοί γίγαντες των Γρεβενών»**, το ταξίδι του «Μαμούτη Μπορσόνη» από το παρελθόν στο παρόν, μας διδάσκει ότι η αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και περιβάλλοντος και η συνέχιση της ζωής στον πανάρχαιο τούτο τόπο, εξαρτάται απ' όλους μας, από τη συμπεριφορά μας, τις αξίες μας, το πνεύμα με το οποίο τον προσεγγίζουμε.

Η Παιδαγωγική Ομάδα

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑ

Πριν από είκοσι περίπου χρόνια, όταν παιδάκι τότε ο Δημήτρης Ζησόπουλος, παίζοντας με τα χώματα κοντά στο σπίτι του παππού του, στην περιοχή Αμπέλια της πόλης των Γρεβενών, δε φανταζόταν την εξέλιξη που θα είχε η παρατηρητικότητα και η περιέργειά του. Θέλοντας να μάθει περισσότερα για τα απολιθώματα που ανακάλυπτε, έφθασε αργότερα, ως φοιτητής πλέον, να φέρει σε επαφή την ομάδα μου και εμένα με μια συγκλονιστική πραγματικότητα: Γιγαντιαία οστά και δόντια από προβοσκιδωτά (ελέφαντες και μαστόδοντα) που κυριαρχούσαν στην περιοχή των Γρεβενών πριν εκατοντάδες χιλιάδες και εκατομμύρια χρόνια πριν.

Η έρευνα απέδωσε τα μέγιστα, με κορυφαία ανακάλυψη τους μεγαλύτερους χαυλιόδοντες στον κόσμο, τριών εκατομμυρίων ετών, μήκους 5,02 μέτρων, του μαστόδοντα *Mammut borsoni* (δηλαδή του Μαμούτη Μπορσόνη, του ήρωα του παραμυθιού), ελκύοντας διεθνές επιστημονικό ενδιαφέρον για την περιοχή. Η παλαιοντολογική έκθεση στη Μηλιά Γρεβενών, που λειτουργεί πάνω από δέκα χρόνια, αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών, τουριστών, μαθητών και επιστημόνων από όλο τον κόσμο. Αποτελεί επίσης πηγή έμπνευσης για διάφορα δρώμενα, όπως τούτο δω το παραμύθι-μυθιστόρημα, με ήρωες όντα μιας άλλης εποχής, διαφορετικά από τα σημερινά, μερικές φορές τόσο παράξενα, που προκαλούν δέος και θαυμασμό και βοηθούν στην κατανόηση της θέσης μας στον κόσμο. Η μελέτη τους αποδεικνύει την εξέλιξή τους, ενώ ταυτόχρονα μας υπενθυμίζει και την ταπεινή καταγωγή μας. Η Παλαιοντολογία λοιπόν μας έδωσε τη δυνατότητα να αναπαραστήσουμε το περιβάλλον που επικρατούσε στην περιοχή κατά το παρελθόν. Οι ανακαλύψεις έφεραν στο φως μια άλλη πτυχή των Γρεβενών: αυτή της προϊστορίας.

Σήμερα που ο φυσικός πλούτος του πλανήτη κινδυνεύει, κατανοούμε ότι το φυσικό περιβάλλον είναι το βασικότερο στοιχείο της επιβίωσής μας και είναι πολύ σημαντικό να διατηρήσουμε την επαφή των παιδιών με τη φυσική ιστορία.

Είναι από τις μεγαλύτερες ικανοποιήσεις ενός επιστήμονα να εμπνέει νέους επιστήμονες, μαθητές, δασκάλους, απλούς ανθρώπους και να τους οδηγεί σε δημιουργικές διεξόδους. Η εκλαϊκευμένη επιστήμη είναι στοιχείο πολιτισμού μιας κοινωνίας. Μελετώντας λοιπόν το παρελθόν μπορούμε να προϊδεάσουμε το μέλλον.

Ευαγγελία Τσουκαλά
Επ. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το παρελθόν μας

Το παγκόσμιο ενδιαφέρον και οι συζητήσεις που προκάλεσε και εξακολουθεί να προκαλεί έως και σήμερα, ίσως και για πολλά ακόμη χρόνια, η ανακάλυψη απολιθωμάτων των μεγαλύτερων χερσαίων θηλαστικών της γης, στην περιοχή των Γρεβενών, από τη βιολόγο-γεωλόγο, δρ. Παλαιοντολογίας και επίκουρης καθηγήτριας Γεωλογίας του Α.Π.Θ. κας Ευαγγελίας Τσουκαλά και της ομάδας της, στάθηκε η αφετηρία και το ερέθισμα, για πολλούς επιστήμονες, να ασχοληθούν και να σπεύσουν στη χώρα μας, για να μελετήσουν από κοντά αυτό τον ανεκτίμητο θησαυρό.

Το πολυπληθές κοινό όμως, που απαρτίζεται από εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές όλων των βαθμίδων, απλούς ανθρώπους και αναζητά την ταυτότητα ύπαρξής του από το ξεκίνημα αυτού του κόσμου έως και σήμερα, θέλει να μοιραστεί μέσα από την περιπέτεια της φαντασίας, της σκέψης και της παρατήρησης, αυτόν τον οργανικό κόσμο του παρελθόντος και την Παλαιογεωγραφική εικόνα της Γης.

Μέσα από το παραμύθι-μυθιστόρημα, που κρατάτε στα χέρια σας, έχετε την δυνατότητα να περιπλανηθείτε σε χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, με ήρωες όντα μιας άλλης εποχής, μερικά από τα οποία υπάρχουν μέχρι και σήμερα και να κατανοήσετε πραγματικά τη θέση μας στον κόσμο.

Είναι θαυμάσιο να συνειδητοποιήσουμε τη συγγενεία μας με τα ζώα, όταν μπορούμε στον κόσμο τους σαν ίσοι προς ίσα και όχι σαν εισβολείς. Είναι πολύ σημαντικό να διατηρήσουμε την επαφή των παιδιών με τη γη, τους φυσικούς ρυθμούς, τις αλλαγές των εποχών, την ομορφιά και το μυστήριό της.

Έτσι λοιπόν, είμαι βέβαιος και νιώθω το βάρος της ευθύνης, ότι προσπάθησα να προσφέρω μια ακένωτη πηγή γνώσης, μια εστία ακτινοβολίας μέσω της ανακάλυψης, που θα βοηθήσει κάθε αναγνώστη να νιώσει μια δημιουργική και αγνή χαρά.

Δημήτρης Γ. Μπέης
Δάσκαλος

Μια φορά και έναν καιρό
πριν από εκατομμύρια
χρόνια, υπήρχε μια
γιγαντιαία πλάκα, η
Παγγαία, που κολυμπούσε
σ' έναν απέραντο ωκεανό,
την Πανθάλασσα.

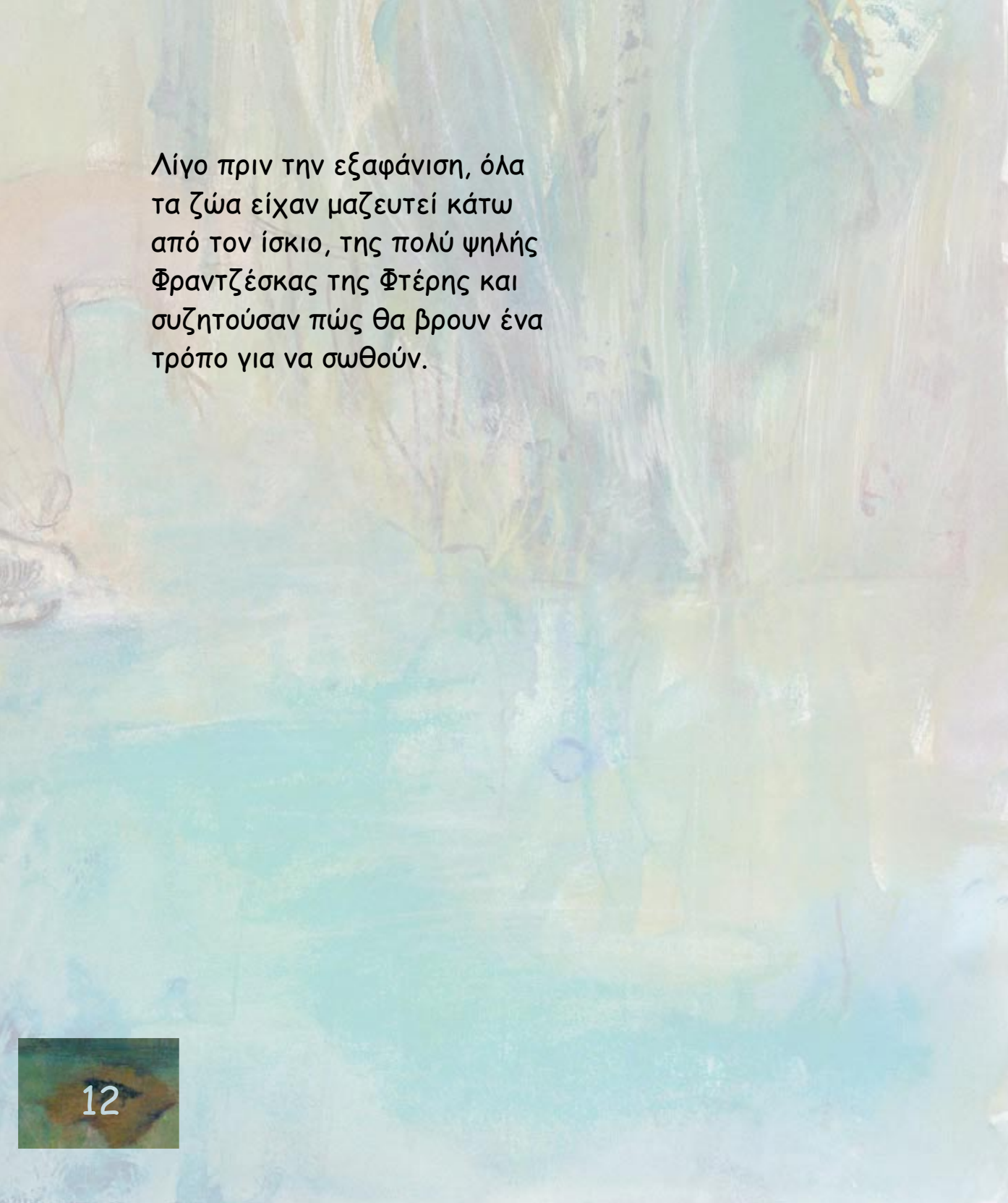
Η Παγγαία κάποια στιγμή, τραντάζεται από σεισμούς κι εκρήξεις ηφαιστείων. Μέσα στα σπλάχνα της, αρχίζει να σχηματίζεται το πετρέλαιο και το κάρβουνο, μα οι περιπέτειες της Γης δεν τελειώνουν εδώ.

Στο τέλος αυτού του αιώνα, οι στάχτες των ηφαιστείων, κρύβουν τον ήλιο. Πίσσα, σκοτάδι παντού. Η Γη αρχίζει να τουρτουρίζει. Δηλητηριώδη αέρια σκορπίζονται στην ατμόσφαιρα. Τα ζώα και τα φυτά εξαφανίζονται.

Παρόλα αυτά, η Γη δεν τα βάζει κάτω. Η Παγγαία σπάζει σε μικρότερα κομμάτια, πρώτα σε δύο, μετά σε έξι, τις σημερινές Ηπείρους. Υψώθηκαν οροσειρές, έδιωξαν τις θάλασσες και στρογγυλοκάθισαν στη θέση τους. Οι θάλασσες που υπήρχαν, πλημμύρησαν τη στεριά, γεννώντας καινούριες θάλασσες.

Έτσι άλλα κομμάτια ξηράς αναδύθηκαν από τα νερά κι άλλα βυθίστηκαν.

Ένας μετεωρίτης ήρθε από τον ουρανό, για να χαλάσει την ησυχία όλη αυτή που προσπάθησε να επικρατήσει και έτσι διάφορα φυσικά φαινόμενα, καταιγίδες, παλιρροιακά κύματα και πυρκαγιές, δημιούργησαν ένα πανδαιμόνιο. Σύννεφα στάχτης σκέπασαν τον ήλιο και η Γη βυθίστηκε στο σκοτάδι και από τη ζέστη που επικρατούσε, ήρθε το κρύο και πούντιασαν τα πάντα. Τα μισά φυτά και ζώα, μαζί και οι δεινόσαυροι, εξαφανίστηκαν.

Λίγο πριν την εξαφάνιση, όλα
τα ζώα είχαν μαζευτεί κάτω
από τον ίσκιο, της πολύ ψηλής
Φραντζέσκας της Φτέρης και
συζητούσαν πώς θα βρουν ένα
τρόπο για να σωθούν.

Πήρε πρώτος το λόγο, ο Δήμος ο Διμετρόδοντας, ήταν ο Πελυκόσαυρος, που είχε ένα τεράστιο πτερύγιο σαν Ιστιαίο στην πλάτη του και το χρησιμοποιούσε να απορροφά ηλιακή ακτινοβολία, ώστε να διατηρείται ζεστός, και τους είπε: «Κυρίες και Κύριοι, διατίθεμαι να κουβαλήσω στην πλάτη μου τρεις από εσάς και να τους κρατώ ζεστούς, σε περίπτωση που θα έχουμε κρύο πολύ, μιας και λειτουργώ ως ηλιακό καλοριφέρ. Δεν θα βάλω στη ράχη μου όμως κανένα από τους: Σταύρο τον Τυραννόσαυρο, τον Λάκη τον Αλλόσαυρο και τον Ίωνα τον Ηωράπτορα, διότι είναι σαρκοφάγοι και μπορεί κάποια στιγμή να με φάνε»

Πήραν τότε γρήγορα τον λόγο, ο Πλάτωνας ο Πλατεόσαυρος και ο Βρασίδας ο Βραχιόσαυρος:

«Εμείς μπορούμε να πάρουμε στις πλάτες μας όλους τους κολλητούς, εκτός αυτών που είναι δεινόσαυροι»

Ο Σάββας ο Δεινόσαυρος, που κατάλαβε ότι δεν πρόκειται να τον κουβαλήσει κανείς, αρκετά νευριασμένος απάντησε:

«Όταν θα πεθάνω θέλω να με θάψουν οι εχθροί μου γιατί όσο ζω με θάβουν οι φίλοι μου!», βλέποντας ότι ο Πλάτωνας ο Πλατεόσαυρος και ο Βρασίδας ο Βραχιόσαυρος δεν επρόκειτο να τον κουβαλήσουν.

Δεν πρόλαβαν να τελειώσουν την κουβέντα τους και τους ήρθε ο ουρανός σφοντύλι. Είχε γίνει η πρόσκρουση στη Γη του μετεωρίτη και με μιας άρχισε η καταστροφή. Η Λέιντη η Ιππουρίδα, το ψηλότερο δέντρο της περιοχής εκείνης, περίπου 45μ., με χοντρό κορμό, πιστεύοντας ότι δε θα την αγγίξει καθόλου αυτός ο πανικός που επικρατούσε, συνεχώς φώναζε κι έλεγε:

«Αν ποτέ πληγωθείς και νιώσεις πως προδόθηκες, μη κλάψεις. Ήρωας δεν είναι αυτός που ξέρει να νικά, αλλά αυτός που ξέρει να κρύβει όλη του την πίκρα πίσω από ένα ζεστό χαμόγελο». Η λογοδιάρροιά της ήταν τέτοια, που δεν πρόσεξε ότι άρχισε να καίγεται από πυρκαγιά, λόγω της πρόσκρουσης του μετεωρίτη στο έδαφος.

Έτσι χάθηκε και άλλη ζωή στον πλανήτη Γη, και όμως, πολύ γρήγορα ξεκινά νέος κύκλος συγκρούσεων. Ο ωκεανός της Τηθύος που είχε δημιουργηθεί, άρχισε να χάνεται μιας και τράκαρε η Αφρική με την Ευρώπη και υψώθηκαν οροσειρές, βουνά, κάμποι και πεδιάδες.

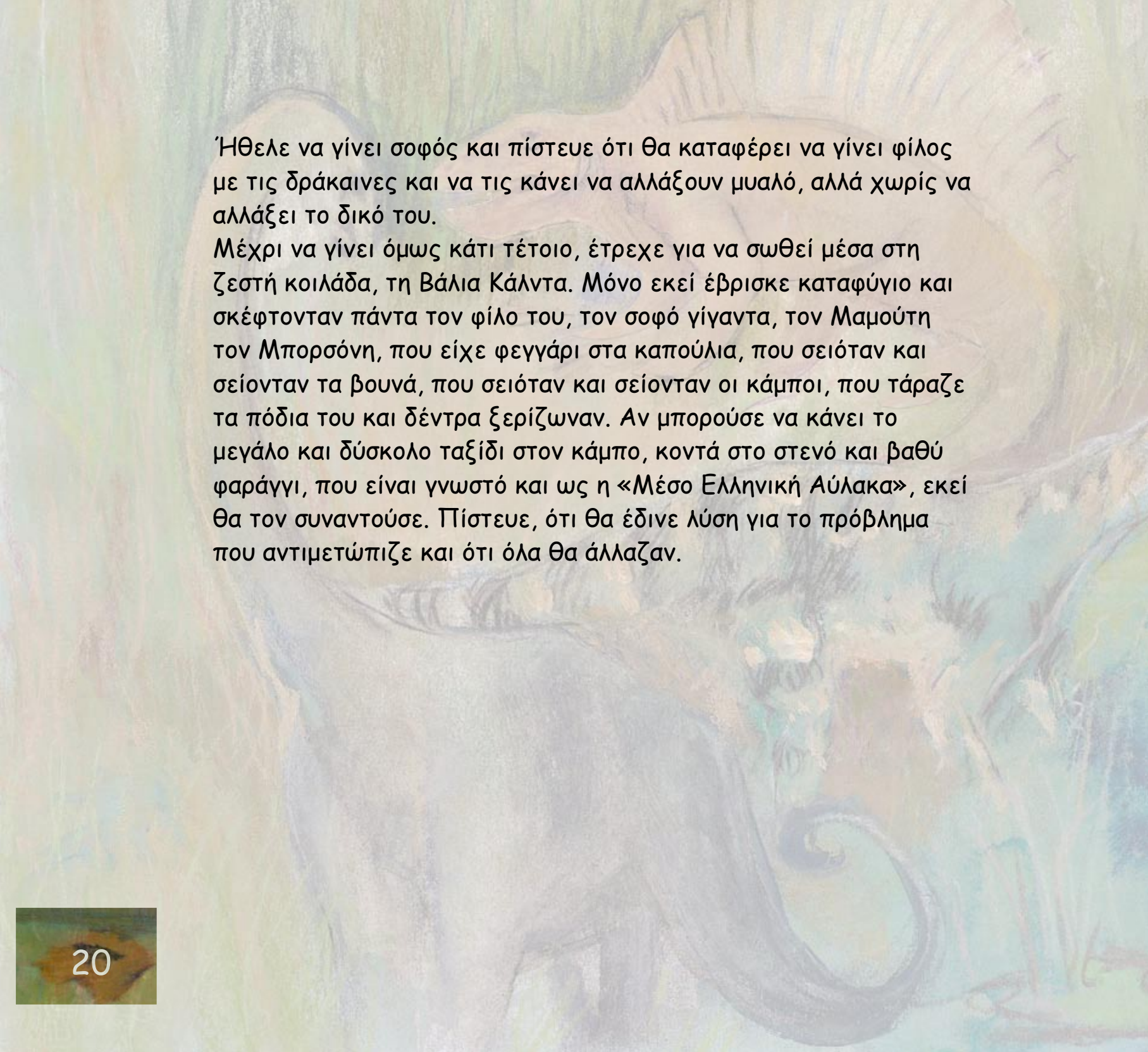
Πάνω σε μια οροσειρά παρουσιάστηκαν δύο δράκαινες αδερφές. Οι αδερφές Φλέγκα, ζούσαν τόσο ψηλά και ήταν τόσο κακές, που πάντα έκαιγαν, βγάζοντας φωτιά από τα ρουθούνια τους, όποιον έβρισκαν μπροστά τους, όταν εκείνοι, δεν τους έκαναν το χατίρι και δεν τις άκουγαν.

Ο φουκαράς ο Τρύφωνας ο Τρίτwnας, που μοιάζει με σαύρα και ανήκει στην οικογένεια σαλαμανδριδών, είχε στον ουρανίσκο του δυο παράλληλες σειρές από μικρά δόντια και όταν έβγαινε για να κυνηγήσει διάφορα έντομα, σκουλήκια και μαλάκια, υπέφερε πολύ. Τον έβλεπαν οι δράκαινες και του έκαιγαν την πλάτη, όχι μόνο για να γελάσουν, αλλά και να τον τιμωρήσουν για την προηγούμενη άστατη ζωή. Ο καημένος, μέχρι να επουλωθούν οι πληγές του, έμενε μέσα στο σπίτι του για πολλές μέρες, πεινασμένος και διψασμένος.

Ο Τρύφωνας ο Τρίτwnας, καθότι εγωιστής, για να μη δείξει στα υπόλοιπα ζώα ότι υποφέρει, έλεγε:

«Θα τα υποστώ όλα ακόμη και τον πόνο, αρκεί να αποκτήσω κάποια μέρα τη σοφία της ψυχής».

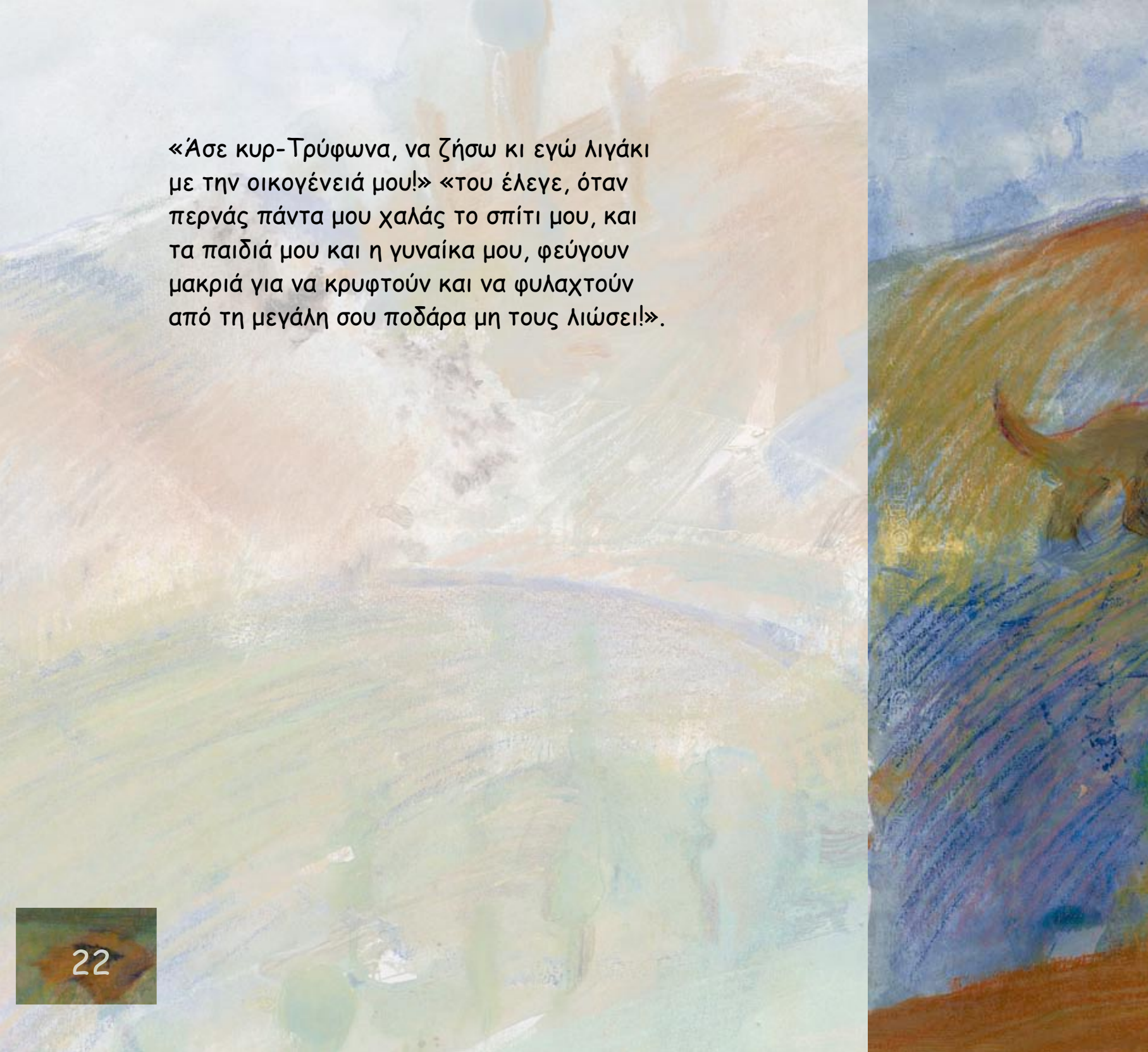

Ήθελε να γίνει σοφός και πίστευε ότι θα καταφέρει να γίνει φίλος με τις δράκαινες και να τις κάνει να αλλάξουν μυαλό, αλλά χωρίς να αλλάξει το δικό του.

Μέχρι να γίνει όμως κάτι τέτοιο, έτρεχε για να σωθεί μέσα στη ζεστή κοιλάδα, τη Βάλια Κάλντα. Μόνο εκεί έβρισκε καταφύγιο και σκέφτονταν πάντα τον φίλο του, τον σοφό γίγαντα, τον Μαμούτη τον Μπορσόνη, που είχε φεγγάρι στα καπούλια, που σειόταν και σείονταν τα βουνά, που σειόταν και σείονταν οι κάμποι, που τάραζε τα πόδια του και δέντρα ξερίζωναν. Αν μπορούσε να κάνει το μεγάλο και δύσκολο ταξίδι στον κάμπο, κοντά στο στενό και βαθύ φαράγγι, που είναι γνωστό και ως η «Μέσο Ελληνική Αύλακα», εκεί θα τον συναντούσε. Πίστευε, ότι θα έδινε λύση για το πρόβλημα που αντιμετώπιζε και ότι όλα θα άλλαζαν.

Σκέφτονταν πάντα τις παλιές καλές εποχές, όπου και αυτός ήταν ένα θαλάσσιο τέρας με τεράστια δύναμη, όμως χωρίς πολύ μυαλό και καθόλου σοφία. Χρησιμοποιούσε το μέγεθός του και τη δύναμή του κάνοντας ζημιές. Τσαλαπατούσε την πρασινάδα, τα σπάνια αγριογεράνια, τους αγριοπανσέδες, τις καμπανούλες και τα κρίνα. Έσπαζε με το πέρασμά του τα κλαδιά από τα όμορφα ρόμπολα, τα πεύκα και τις οξιές. Δεν έδινε σημασία ποτέ στα λόγια του Μύρμη, που με δάκρυα στα μάτια, τον παρακαλούσε να μη του χαλάσει τη μυρμηγκοφωλιά που καθημερινώς πάλευε να φτιάξει.

«Άσε κυρ-Τρύφωνα, να ζήσω κι εγώ λιγάκι
με την οικογένειά μου!» «του έλεγε, όταν
περνάς πάντα μου χαλάς το σπίτι μου, και
τα παιδιά μου και η γυναίκα μου, φεύγουν
μακριά για να κρυφτούν και να φυλαχτούν
από τη μεγάλη σου ποδάρα μη τους λιώσει!».

«Δεν με ενδιαφέρει η ζωή εκεί κάτω, ούτε μιλώ σε κανέναν κι ούτε στενοχωριέμαι για κανέναν από εσάς», απαντούσε ο Τρύφωνας.

Ο Μύρμης του υπενθύμιζε ότι, όσοι έχουν πολλά «προσόντα», με την κακή έννοια, είναι συνήθως άπληστοι και κάποια στιγμή την πατάνε.

Ξέρεις του έλεγε, ότι «δεν πρέπει να φουσκώνεις και να δείχνεις ότι είσαι δυνατός, διότι το παραμικρό τσίμπημα θα σε κάνει να σκάσεις! Μη γίνεσαι λοιπόν ματαιόδοξος! Η μοίρα δεν ξέρεις ποτέ τι μας επιφυλάσσει!»

Κάποια μέρα λοιπόν, μέσα στην τρελή χαρά, ο Τρύφωνας, όπως έτρεχε μέσα στην Βάλια Κάλντα, χτύπησε το κεφάλι του με μεγάλη δύναμη, ένα καυτό πράγμα που ήρθε από τον ουρανό. Άρχισε να καίγεται ολόκληρος και συρρικνώθηκε τόσο, που πήρε αυτή τη μορφή που είχε τώρα. Αυτό ήταν ένα κομμάτι από έναν κομήτη, ο οποίος δεν πρόλαβε να διαλυθεί ολόκληρος μπαίνοντας στην ατμόσφαιρα. Από τότε λοιπόν που έγινε περίπου στο ίδιο μέγεθος με τον Μύρμη τον συναντούσε όλη μέρα και γίνανε πολύ καλοί φίλοι. Ο Μύρμης δεν του κράτησε ποτέ κακία γι' αυτά που του έκανε. Συζητούσαν με τις ώρες για την άσχημη κατάσταση που επικρατούσε στην περιοχή. Ο Τρύφωνας διαμαρτύρονταν συνεχώς: «Μόνο εμένα κυνηγούν και με καίνε στην πλάτη».

«Πληρώνεις τις παλιές αμαρτίες. Θυμάσαι πόσες ζημιές έκανες στο οικοσύστημα;», του υπενθύμιζε με σκληρό ύφος, ο Μύρμης. Νευρίαζε ο Τρύφωνας όταν άκουγε τον σοφό Μύρμη να του μιλά μ' αυτό τον τρόπο και ήταν τόσο εγωιστής που δεν ήθελε να παραδεχτεί ορισμένα πράγματα που είχε κάνει και στραβομουτσούνιαζε.

«Τα νεύρα σου δεν θα σου κάνουν καλό, του έλεγε ο Μύρμης, είσαι και ένας εγωίσταρος!!!, και ξέρεις, ο εγωισμός είναι το δηλητήριο της φιλίας. Μέσα απ' αυτές τις συζητήσεις θα μάθεις πολλά».

Όταν του το έλεγε αυτό ο Μύρμης, ηρεμούσε και πίστευε ότι κάποια μέρα και ο Τρύφωνας θα γινόταν σοφός. Δεν ήθελε να τον χάσει από φίλο, γι' αυτό έκανε προσπάθειες να βελτιωθεί. Άρχισε να καταλαβαίνει με τον «γλυκό» αλλά και σκληρό ταυτόχρονα τρόπο που του μιλούσε, ότι η φιλία βελτιώνει την ευτυχία και μετριάζει τη δυστυχία, διπλασιάζει τη χαρά και κόβει τον πόνο στα δυο.

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη σκέψη και να' σου πάλι οι Δράκαινες, τον εντόπισαν κρυμμένο δίπλα από έναν οφιόλιθο, και πετώντας από τα ρουθούνια τους, «υγρό πυρ», του έκαψαν την πλάτη. Όταν πετούσαν την φωτιά, όλο το κορμί τους λαμπίριζε από φλόγα. Το κάψιμο ήταν τόσο ισχυρό, που το σώμα του καημένου Τρύφωνα «κάπνιζε».

Την ώρα που προσπαθούσε να ξεφύγει, του κόπηκε ένα δάχτυλο από μια κοφτερή πέτρα. Νευρίασε αρκετά και τότε συνέβηκε κάτι που θα τον συνόδευε για πάντα. Ο χρωματισμός του σώματος άλλαζε ανάλογα με το περιβάλλον και ανάλογα με τους διάφορους ερεθισμούς του νευρικού συστήματος. Αυτό όμως δεν το πρόσεξε μέσα στα νεύρα που είχε. Το μόνο που κατάλαβε, ήταν ότι, το δάχτυλο που κόπηκε, αντικαταστάθηκε μέσα σε λίγη ώρα. Μέσα στη δυστυχία του, πήρε και μια χαρά.

Πίστεψε για μια στιγμή ότι είχε γίνει αθάνατος, αλλά προσγειώθηκε απότομα, όταν θυμήθηκε μέσα από μια συζήτηση που είχαν κάνει παλιότερα με τον Μύρμη, ότι, «το καλύτερο κομμάτι στη ζωή είναι οι μικρές, ανώνυμες, αξέχαστες πράξεις καλοσύνης και αγάπης και όχι η αθανασία». Έτσι λοιπόν ανασύνταξε τις δυνάμεις του και περπάτησε μέχρι το σπίτι του Μύρμη. Όταν αυτός τον είδε τόσο ταλαιπωρημένο, στενοχωρήθηκε αρκετά για τη συνεχόμενη τιμωρία που του επέβαλαν οι Δράκαινες. «Δεν πρόκειται να μ' αφήσουν ήσυχο, τόσα πολλά κακά πράγματα είχα κάνει;» Έλεγε και ξανάλεγε, ο Τρύφωνας δακρυσμένος.

«Δεν αντέχω άλλο, θα πάω να βρω τον φίλο μου στον «τόπο των Ελεφάντων», τον Μαμούτη τον Μπορσόνη, να τις κανονίσει αυτές τις δυο!»

«Η σκέψη χωρίς λογική δεν έχει καλά αποτελέσματα», αποκρίθηκε ο Μύρμης.

«Δεν είναι λύση να φέρεις τον φίλο σου για να μονομαχήσει μαζί τους, επειδή κι αυτός είναι εξίσου δυνατός όπως μου λες. Αν θεωρείς όμως, ότι θα σε βοηθήσει, δίνοντάς σου μια σωστή συμβουλή, για το πώς μπορεί να λυθεί το ζήτημα, τότε να πας να τον βρεις»

«Φίλε μου Μύρμη, πήρα την απόφαση να κάνω το ταξίδι, αλλά φοβάμαι μόνο τον Κόφη τον Αρκούδο, μη τυχόν με κυνηγήσει, αν περάσω από το Αρκουδόρεμα στη Βάλια Κάλντα».

«Να μη φοβάσαι τίποτα», του είπε ο Μύρμης, «ευθύς αμέσως θα φωνάξω τον Γύπη τον Αετό, να του πει ότι θα περάσεις και να σε προστατέψει μέχρι τον Όρλιακα, αυτό το τεράστιο βουνό, που είναι το σύνορο της χώρας μας με την χώρα του Μαμούτη.

Πάνω στα πετρώματα αυτού του βουνού υπάρχουν μαλάκια και όστρακα, που έχουν διατηρηθεί από τότε που αναδύθηκε από τη θάλασσα της Τηθύος. Έτσι, θα βρεις πολύ φαΐ και θα συνεχίσεις χορτάτος και δυνατός ως τον ποταμό Βενέτικο».

Δεν χάνει στιγμή λοιπόν. Πήρε μια πέτρα γυαλιστερή μέσα από το ρέμα, την έβρεξε και την γύρισε στον ήλιο. Τότε αυτή άστραψε και τύφλωσε τον Γύπη που έκανε βόλτες πάνω από το παρατηρητήριό του, το Αβγό, η ψηλότερη κορυφή στην περιοχή.

Πέταξε γοργά προς το μέρος του Μύρμη με τις τεράστιες φτερούγες του και κατέβηκε για να δει τι συμβαίνει, ενώ ο Τρύφωνας κρύφτηκε μην τον αρπάξει και τον φάει.

Ο Γύπης, που είχε τέλεια όραση, παρατήρησε την κίνηση του Τρύφωνα και του φώναξε πριν να κρυφτεί: «Έλα έξω, οι φίλοι του φίλου μου του Μύρμη δεν γίνονται ούτε καν ορεκτικό, αλλά γίνονται φίλοι μου κι αυτοί».

Ο Τρύφωνας ξεπρόβαλε μέσα από τις ρίζες ενός κόκκινου πεύκου και πλησίασε τον Γύπη.

Ο Μύρμης, εξήγησε στο Γύπη πώς είχε η κατάσταση και του ζήτησε να πάει στον Κόφη τον Αρκούδο να τον ενημερώσει.

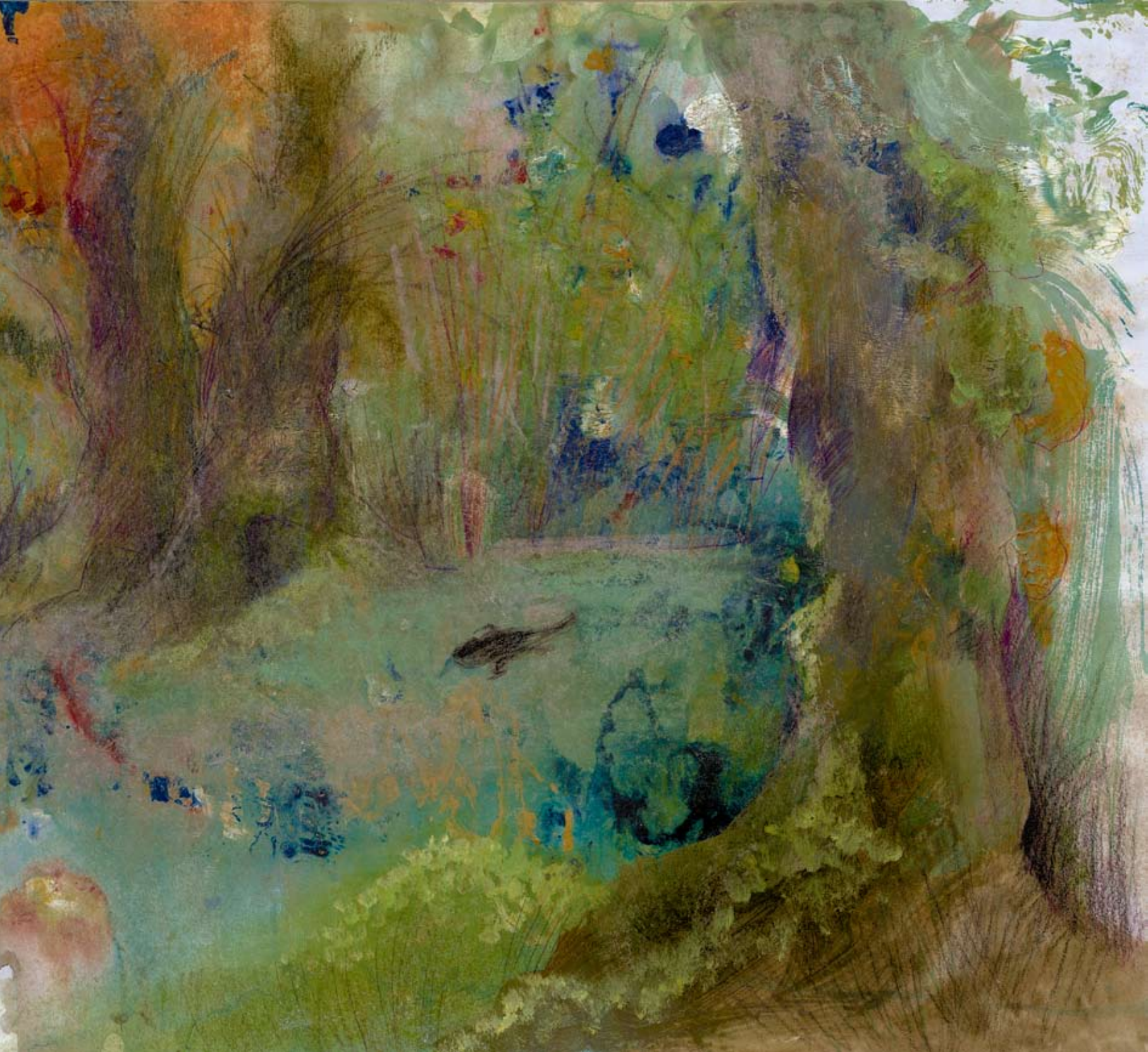
Τίναξε χωρίς δεύτερη κουβέντα τα φτερά του και με μιας, χάνεται στον ουρανό. Με τρία φτερουγίσματα έφτασε στην σπηλιά του Κόφη. Στέκεται μπροστά στην είσοδο και του μιλά για το ταξίδι του Τρύφωνα.

Ο Κόφης, έτσι βαρύς από τον ύπνο όπως είναι, κάθεται, τον ακούει και δε μιλά. Έπειτα από ώρα, σηκώνει το κεφάλι και αρθρώνει τις πρώτες λέξεις: «Και αυτές οι Δράκαινες το έχουν παραξηλώσει, δεν τον αφήνουν σε ησυχία. Προχτές πάλι που τον κυνηγούσαν δεν έκαψαν με τις φλόγες τους μόνο αυτόν, αλλά 15 πριγκιπορόμπολα. Αυτές μερικές φορές, κάνουν μεγαλύτερη καταστροφή στην ισορροπία του οικοσυστήματος, ακόμη κι από τότε που εκείνος ήταν ένα θαλάσσιο τέρας.

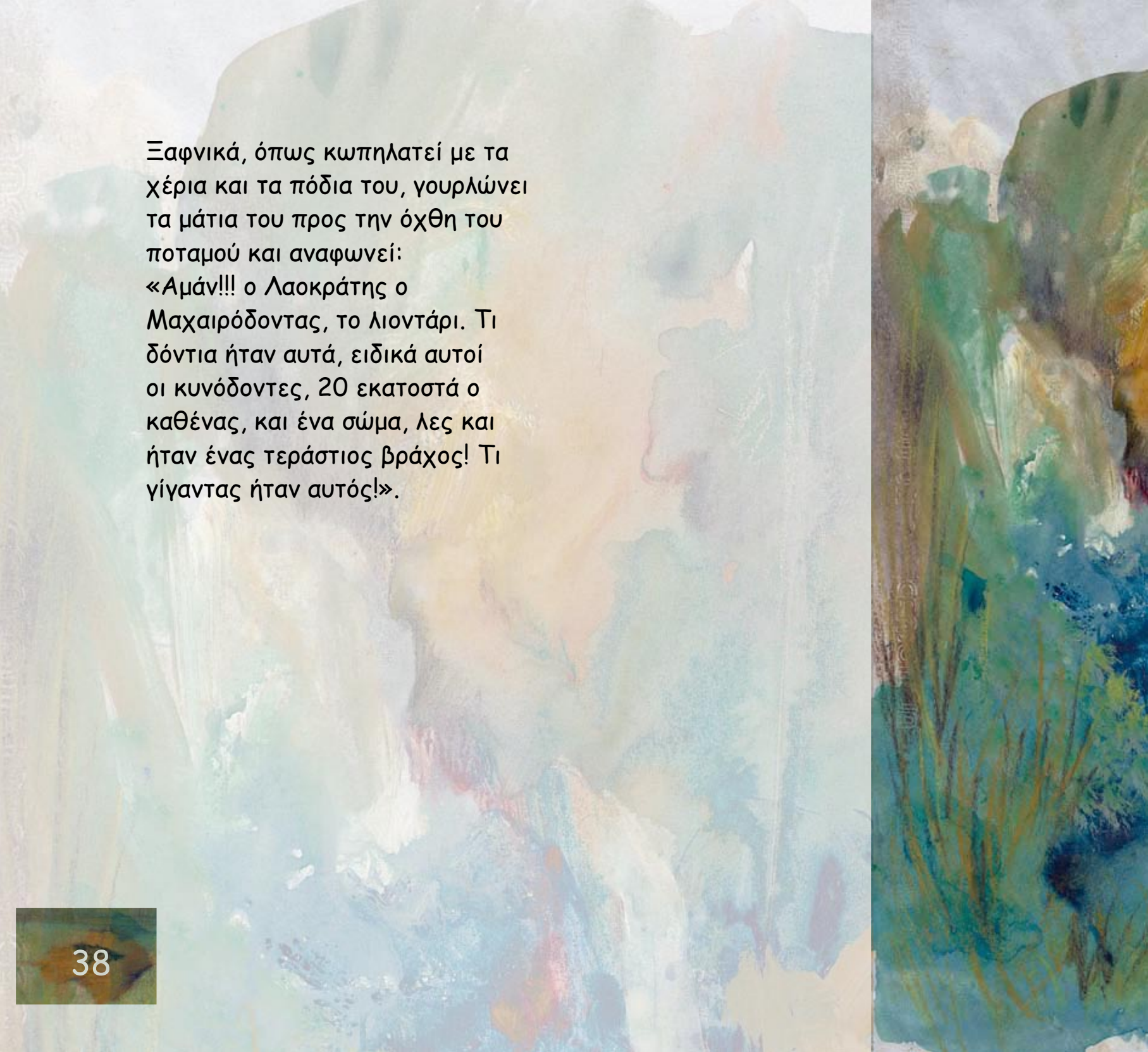
Τι θα μπορέσει να καταφέρει αν πάει να φωνάξει τον Μαμούτη τον Μπορσόνη; Εδώ εγώ, τόσο μεγάλος γίγαντας και δεν κατάφερα να τις κάνω τίποτα!»
«Δεν ξέρω», του λέει ο Γύπης, «εμένα ο Μύρμης μου είπε ότι ο φίλος του Τρύφωνα, ο Μαμούτης, είναι «γεμάτος» σοφία και ίσως μπορεί να μας βοηθήσει».
«Από μένα πάντως έχει το ελεύθερο και δεν θα τον πειράξω μιας και είναι για το καλό του τόπου», αποκρίθηκε ο Κόφης.

Ο Γύπης, τον ευχαρίστησε και επέστρεψε ταχύτατα να φέρει τα καλά μαντάτα. Έχοντας πάρει την άδεια του Κόφη, ο Τρύφωνας, δεν έχασε καθόλου χρόνο και ξεκίνησε το ταξίδι. Πέντε μέρες και πέντε νύχτες περπατούσε, ώσπου έφτασε στον Όρλιακα. Εκεί, σταμάτησε να ξεκουραστεί και έφαγε γευστικότατα μαλάκια. Την άλλη μέρα ξεκίνησε το δρόμο του μπαίνοντας πλέον στη χώρα των γιγάντων. Σταδιακά όσο κατέβαινε από το βουνό οι κλιματικές συνθήκες άλλαζαν. Το κλίμα που επικρατούσε στην περιοχή ήταν θερμό και υγρό. Το περπάτημά του έγινε αρκετά επιφυλακτικό γιατί βρίσκονταν σε άγνωστο μέρος.

Αφού περπάτησε για άλλες τρεις
μέρες και τρεις νύχτες, μέσα
στο τροπικό δάσος, ξεπρόβαλλε
μπροστά του ο ποταμός Βενέτικος.
Δε χάνει την ευκαιρία και παίρνει
ένα φύλλο από πλατάνι, ανεβαίνει
πάνω, (ίσα ίσα που χωρούσε) και...
πλατς-πλουτς, αρχίζει να τρέχει
γρήγορα μέσα στο ορμητικό νερό.
Πόσο θα ήθελε να ζούσε όπως
παλιά, μέσα στο νερό και όχι όπως
τώρα, στη στεριά και κυνηγημένος
από παντού.

Ξαφνικά, όπως κωπηλατεί με τα
χέρια και τα πόδια του, γουρλώνει
τα μάτια του προς την όχθη του
ποταμού και αναφωνεί:
«Αμάν!!! ο Λαοκράτης ο
Μαχαιρόδοντας, το λιοντάρι. Τι
δόντια ήταν αυτά, ειδικά αυτοί
οι κυνόδοντες, 20 εκατοστά ο
καθένας, και ένα σώμα, λες και
ήταν ένας τεράστιος βράχος! Τι
γίγαντας ήταν αυτός!».

Εκείνη τη στιγμή σηκώθηκε ένα αεράκι και παραλίγο να αναποδογυρίσει το πλατανόφυλλο με τον Τρύφωνα μέσα στο ποτάμι.

«Απαπα! είπε ο Τρύφωνας, επικίνδυνο πολύ το φύλλο από πλατάνι και άβολο, ούτε να ξαπλώσει και να ξεκουραστεί κανείς. Δεν μπορείς να απλώσεις την αρίδα σου, που να πάρει! Πρέπει να βρω ένα πιο αξιόπιστο και εξίσου γρήγορο μέσο μετακίνησης, αλλιώς, θα κάνω πολλές μέρες ακόμη να φτάσω στον προορισμό μου».

Με τα δυο από τα τέσσερα πόδια του, με το μπροστινό και το πίσω από την ίδια πλευρά, χτύπησε το νερό και έστριψε για την ξηρά. Με μεγάλη προσοχή κολυμπούσε να μην τον αντιληφθεί κανείς και κυρίως ο Λαοκράτης ο Μαχαιρόδοντας.

Δεν πρόλαβε όμως να βγει, γιατί ακριβώς δίπλα του, ένα φύσημα τραβούσε τη ροή του νερού προς την αντίθετη κατεύθυνση του ποταμού. Έσβηνε την δίψα του ένα παράξενο ζώο!

Ο Τρύφωνας φώναξε τότε δυνατά:

«Ε! λαίμαργε, θα με πνίξεις!».

Το παράξενο ζώο, αμέσως σταμάτησε να πίνει νερό και προσπάθησε να βρει από πού ακούστηκε η φωνή. Έκανε έτσι... έκανε αλλιώς..., μα δεν μπορούσε να καταλάβει από που έρχονταν η φωνή.

«Εδώ μέσα στο ποτάμι, πάνω στο φύλλο!», ξαναφώναξε ο Τρύφωνας.

«Τι ζητάς εκεί και ποιος είσαι εσύ;» είπε με ένα απορημένο ύφος το παράξενο ζώο.

«Είμαι ο Τρύφωνας ο Τρίτωνας και το σπίτι μου βρίσκεται σε μεγαλύτερο υψόμετρο από δω. Τι περίεργη και διαφορετική χροιά από τα άλλα ζώα βγάζει η φωνή σου και τι πόδια είναι αυτά που έχεις;», είπε.

Το παράξενο ζώο αφού ανταπέδωσε τον χαιρετισμό ευγενικά του ρώτησε: «Τι ζητάς, τι θέλεις από μένα;»

«Δεν μου είπες το όνομά σου, και με προξενείς μεγάλη εντύπωση γιατί είσαι ένας παράξενος οργανισμός», είπε ο Τρύφωνας.

«Με λένε Μένιο Ιππάριο και γίνομαι τροφή για μεγαλύτερα ζώα. Η χροιά της φωνής μου είναι τέτοια γιατί είναι η πιο «μελωδική» στην περιοχή και τα πόδια μου είναι τα πιο όμορφα και γυμνασμένα με τις τρεις οπλές τους, τα οποία χαρίζουν εμπιστοσύνη στον τρόπο διαφυγής»

Τότε κάνει ένα σάλτο και δείχνει το πόσο μακριά φτάνει με εύκολο τρόπο. «Πράγματι είσαι δυνατός στο τρέξιμο και στην αποφυγή εμποδίων, να μπορούσες να με βοηθήσεις κιόλας!», είπε ο Τρύφωνας.

«Πώς να σε βοηθήσω», είπε ο Μένιος, «όταν και εγώ τρώω και πίνω στο «πόδι» γεμάτος φοβία! Δεν ξαποσταίνω καθόλου!».

Ο Τρύφωνας δεν χάνει την ευκαιρία και του λέει για ποιο λόγο βρίσκεται εκεί και πού πηγαίνει. «Δεν μου το' λεγες από την αρχή», είπε ο Μένιος ο Ιππάριος. «Τον Μαμούτη τον Μπορσόνη τον βρίσκω πάντα στις διακοπές μου, στον ποταμό Αλιάκμονα και μέσα από συζητήσεις λύνω πολλές απορίες. Ξέρεις, είναι ο σοφός της περιοχής και όλοι πάμε και του ζητάμε την συμβουλή του. Δεν θα ξεχάσω ποτέ το καλοκαίρι που μας μάζεψε όλα τα ζώα και μας είπε ότι: το μυστικό της μακροζωίας, είναι: φάτε περισσότερα φρούτα και πρασινάδα και λιγότερα ο ένας τον άλλον», ήταν μια καλή συμβουλή και συμφέρουσα για μένα, αφού άμα τον άκουγαν τα σαρκοφάγα ζώα δε θα γινόμουν τροφή τους».

«Με ανέβασες ψυχολογικά τώρα που μου είπες ότι τον έχεις φίλο και είσαι από τόσο μακριά, γι' αυτό θα σε πάρω στους ώμους μου και θα σε πάω αμέσως εκεί», του είπε ο Μένιος ο Ιππάριος.

Ο Τρύφωνας χαρούμενος, τινάζεται απότομα και ανεβαίνει στην πλάτη του Μένιου. Τότε εκείνος αρχίζει να τρέχει με δύναμη προς την Ανατολή. Τι όμορφα τοπία περνούσαν, γεμάτα ζωή, από παράξενα ζώα και φυτά! Πέρασαν πολύ κοντά από ένα πελώριο ζώο που μπροστά του είχε δυο τεράστια κέρατα.

«Είμαι ξύπνιος ή ονειρεύομαι; τι δράκος είναι αυτός;», είπε ο Τρύφωνας στον Μένιο.

«Αυτός είναι ο Βαρύνης ο Ρινόκερος
και δεν είναι δράκος, αλλά ο φύλακας
των μικρών ζώων, ερπετών και
εντόμων, που τα προστατεύει με
τον όγκο του από τις επιδρομές των
πτηνών»

«Το άλλο εκείνο εκεί, το ευκίνητο, που
πηδά τόσο γρήγορα και αποφεύγει τους
άρκευθους, ποιο είναι;»

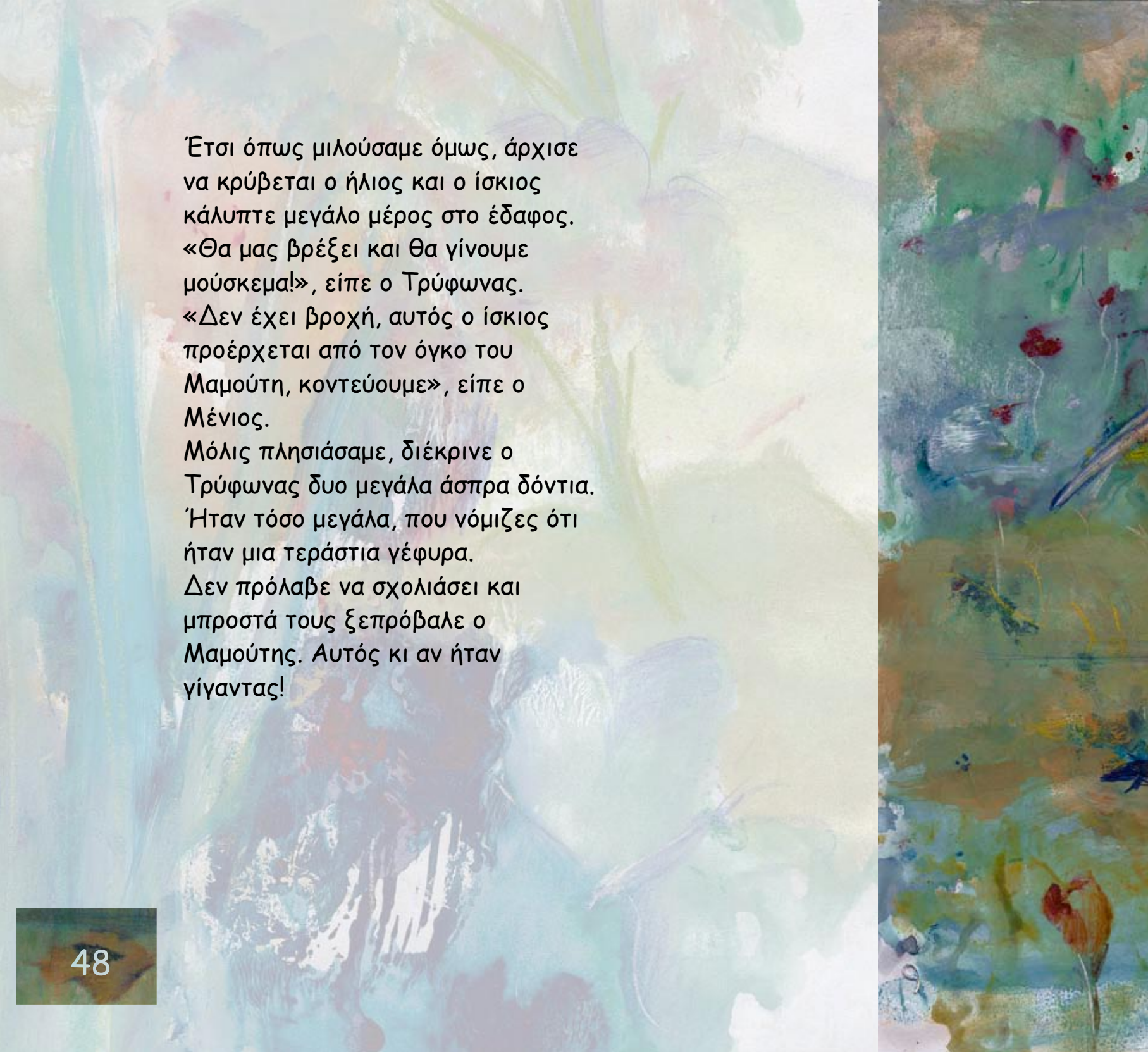
«Α! αυτή είναι η Γκαζέλα η
Μπορμπονίκα, η ταχυδρόμος που
διαδίδει τα νέα της περιοχής».

«Βρε τι πολλούς φίλους θα μπορούσα
να κάνω εδώ!», είπε ο Τρύφωνας.

«Μη το πιστεύεις αυτό και τόσο πολύ,
γιατί και δω ισχύουν οι νόμοι της
φύσης. Ο δυνατότερος και ισχυρότερος
επικρατεί έναντι των άλλων και δεν
τρώνε όλοι φρούτα και πρασινάδα,
όπως μας είχε συμβουλέψει ο
Μαμούτης».

Έτσι όπως μιλούσαμε όμως, άρχισε να κρύβεται ο ήλιος και ο ίσκιος κάλυπτε μεγάλο μέρος στο έδαφος.

«Θα μας βρέξει και θα γίνουμε μούσκεμα!», είπε ο Τρύφωνας.

«Δεν έχει βροχή, αυτός ο ίσκιος προέρχεται από τον όγκο του Μαμούτη, κοντεύουμε», είπε ο Μένιος.

Μόλις πλησιάσαμε, διέκρινε ο Τρύφωνας δυο μεγάλα άσπρα δόντια.

Ήταν τόσο μεγάλα, που νόμιζες ότι ήταν μια τεράστια γέφυρα.

Δεν πρόλαβε να σχολιάσει και μπροστά τους ξεπρόβαλε ο Μαμούτης. Αυτός κι αν ήταν γίγαντας!

Αν και φίλος και των δυο, φοβήθηκαν πολύ. Ο Μένιος φρέναρε τον καλπασμό του και περπάτησε αργά και σταθερά προς το μέρος του. «Έλα-έλα», φώναξε με χαρά ο Μαμούτης τον Μένιο. Από την βροντερή φωνή του σηκώθηκε δυνατός άνεμος, που κόντεψε να μας πάει πολύ πίσω. Το φύλλωμα του μπροστινού μας δέντρου, χάθηκε εντελώς και γυμνώθηκε από την κορφή ως τα "νύχια". «Σου' φερα ένα φίλο», χλιμίντρισε ο Μένιος και πήγε πιο κοντά για να μπορέσει να διακρίνει τον Τρύφωνα που είχε πάνω στην πλάτη του. Έσκυψε ο Μαμούτης και παρατήρησε ένα πολύ μικρό πλασματάκι σε σύγκριση με όλα τα ζώα της περιοχής. Χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια για να τον εντοπίσει. «Βρε Τρύφωνα εσύ είσαι; Πώς άλλαξες έτσι;» του είπε ο Μαμούτης και αμέσως του ζήτησε να μάθει το γιατί. «Δεν μπορείς πλέον να μ' αγκαλιάσεις όπως παλιά, δεν έχουμε το ίδιο μέγεθος, πάνε οι καλές εποχές!», του είπε ο Τρύφοντας. Με στενοχωρημένο ύφος του εξιστόρησε τα πάντα για τη ζωή του και για πιο λόγο ταξίδεψε για να τον βρει. Ο Μαμούτης σχολίασε με σκληρά λόγια για τις καταστροφές που έκανε στο περιβάλλον ο Τρύφοντας, όταν ήταν θαλάσσιο τέρας. «Όταν σκοτώνεις έναν οργανισμό είσαι ένας δολοφόνος, όταν σκοτώνεις εκατομμύρια είσαι κατακτητής, όταν όμως τους σκοτώνεις όλους προσπαθείς να γίνεις θεός.

Κάτι ανάλογο προσπάθησες να κάνεις κι εσύ!», του είπε ο Μαμούτης του Τρύφωνα, «ίσως γι'αυτό τιμωρήθηκες με την συρρίκνωσή σου και συνεχίζεις να τιμωρείσαι με το συνεχόμενο κυνηγητό, από τις Δράκαινες αδερφές Φλέγκα».

Ο Τρύφωνας προσπάθησε να δικαιολογηθεί αμέσως:

«Ναι, αλλά κι αυτές το ίδιο κάνουν τώρα και καταστρέφουν το οικοσύστημα»

«Εμείς δεν κοιτάμε να διορθώσουμε τους άλλους, πρώτα διορθώνουμε τον εαυτό μας!», του απάντησε ο Μαμούτης.

Ο Τρύφωνας προσπάθησε πάλι να δικαιολογηθεί:

«Συμφωνώ φίλε μου, του είπε. Έμαθα από τα σφάλματά μου. Με βοήθησε ο σοφός Μύρμης, ο οποίος όμως δεν έχει την ανάλογη δύναμη να τις αντιμετωπίσει. Έχω αρχίσει να χάνω την αισιοδοξία μου για την ζωή»

Ο Μαμούτης αντέδρασε για την απαισιοδοξία του Τρύφωνα.

«Όταν στη ζωή εμφανίζεται «ρωγμή», ο αισιόδοξος την διασκελίζει, ενώ ο απαισιόδοξος πέφτει μέσα. Τρύφωνα ψάχνεις να βρεις τρόπους να αντιμετωπίσεις τις Δράκαινες όπως θα έκαναν όλοι, δηλαδή, μάχες σώμα με σώμα, όπου επικρατεί ο δυνατότερος και όχι ο σοφότερος!».

«Υπάρχει άλλος τρόπος, αλλά τη λύση δεν θα τη δώσουμε εδώ συζητώντας μεταξύ μας. Ανέβα στην πλάτη μου για να πάμε εκεί σ' αυτές», είπε ο Μαμούτης.

Ο Μαμούτης κατέβασε την προβοσκίδα του και βοήθησε τον Τρύφωνα να ανέβει στην πλάτη του.

Ο Τρύφωνας ευχαρίστησε τον Μένιο τον Ιππάριο και τον προσκάλεσε, αν όλα θα πήγαιναν καλά, στο σπίτι του την Βάλια Κάλντα.

Με το πρώτο τεράστιο βήμα του Μαμούτη, φτάσανε στον ποταμό Βενέτικο και στους πρόποδες του Όρλιακα. Η Γη έτρεμε σε κάθε αλλαγή των ποδιών του Μαμούτη και σου κόβονταν η ανάσα από τον ήχο που άκουγες, όταν ακουμπούσαν τα πέλματά του στο έδαφος.

Ο Τρύφωνας εντυπωσιάστηκε με τον Μαμούτη για το πού πατούσε και πόσο πρόσεχε για να μη καταστρέψει το περιβάλλον. Σχεδόν είχε καλυφθεί μεγάλο μέρος της διαδρομής και φάνταζε ακούραστος. Γύριζε το κεφάλι του, δεξιά κι αριστερά, για να παρατηρήσει το τοπίο και τα μεγάλα αυτιά του, απωθούσαν τα περίεργα πουλιά που πετούσαν δίπλα, προσπαθώντας να μάθουν τι συμβαίνει. Ο Τρύφωνας καμάρωνε πάνω στην πλάτη του όρθιος στα δυο του πόδια για να τον προσέξουν όλοι. Ο Γύπης ο Αετός, με το που είδε αυτόν τον κουρνιαχτό να σηκώνεται από μακριά, κατάλαβε ότι πλησίαζε ο φίλος του Τρύφωνα. Άρχισε να φωνάζει και να διαλαλεί την παρουσία ενός γίγαντα στην περιοχή. Όλα τα ζώα, τρομαγμένα, χωνόντουσαν στις φωλιές τους απ' αυτόν τον υπόκωφο θόρυβο που προκαλούσε το περπάτημά του και έντονα το ένιωθαν στο έδαφος.

Κρύος ιδρώτας έλουζε ακόμη και τον Κόφη τον Αρκούδο, τον γίγαντα της περιοχής. Οι μόνες που δεν πτοήθηκαν καθόλου, ήταν οι Δράκαινες αδερφές Φλέγκα. Ούτε που τις άγγιξε καν αυτός ο πανικός.

Όσο πλησίαζε ο Μαμούτης με τον Τρύφωνα τόσο και πιο πολύ η μέρα γίνονταν νύχτα.

Ο ήλιος ένιωθες ότι βασίλευε και ότι δε θα ξημέρωνε ποτέ. Οι ήχοι του δάσους, έπαψαν να υπάρχουν και επικρατούσε μια παγερή ησυχία, όπου δεν την άντεχε κανείς πλέον, ούτε και οι Δράκαινες.

Όταν τελικά επικράτησε πλήρης συσκότιση, λόγω της κάλυψης του ήλιου, από τον όγκο του Μαμούτη, τότε άρχισαν και οι ίδιες να πανικοβάλλονται.

Μόλις τον είδαν μπροστά τους, απλά ενεργοποίησαν τις δυνάμεις τους και πέταξαν φωτιά προς τη μεριά του με αμυντική διάθεση.

Ο Μαμούτης κοντοστάθηκε για μια στιγμή και προσπάθησε να αντιληφθεί από πού έρχονταν αυτή η ζεστή λάμψη. Του έκαψε λίγο το μέτωπο και το μόνο που έκανε ήταν να κατεβάσει γρήγορα με την προβοσκίδα του τον Τρύφωνα, για να μην πάθει κακό.

«Εεεε! φώναξε δυνατά ο Μαμούτης, επισκέπτης είμαι και όχι εχθρός. Δεν βρίσκομαι εδώ για να σας δημιουργήσω πρόβλημα κι ούτε πρόκειται να σας πειράξω»

«Είσαι ξένος στην περιοχή και αρκετά μεγάλος ζημιάρης», αποκρίθηκαν με μια φωνή οι αδερφές Φλέγκα.

«Κοιτάξτε ποιοι μιλάνε για καταστροφές!», γέλασε ο Μαμούτης και συνέχισε, «Εσείς κάψατε και συνεχίζετε να καίτε όλη την περιοχή αλόγιστα, με οδυνηρά αποτελέσματα για το μέλλον. Ήδη, βλέπω ότι έχετε κάψει ένα μεγάλο ποσοστό πρασίνου, το οποίο έχει μετατραπεί σε ορμητικό ποτάμι. Οι ρίζες από τα δέντρα που έχετε κάψει για χάρη γούστου, δεν έχουν πλέον απόδοση εφόσον έχουν νεκρωθεί και δεν συγκρατούν το νερό που κατεβαίνει από τα βουνά, σε περίπτωση βροχής. Θα πνιγείτε όλοι σας κάποια στιγμή. Η στάθμη του νερού θα ανέβει απειλητικά».

Αμέσως ξεπρόβαλε ο Τρύφωνας μέσα από τον κορμό ενός κούφιου πεύκου και παίρνοντας θάρρος, συμπλήρωσε:

«Θα χάσουμε μ' αυτόν τον τρόπο και τους προγόνους μας που βρήκαμε απολιθώματά τους εδώ στην περιοχή»

«Νάτος ο άλλος!, αυτός πατούσε και κατέστρεφε τα πάντα και τώρα μας έγινε σοφός, οικολόγος και παλαιοντολόγος», είπαν οι αδελφές Φλέγκα.

«Καλά, κοροϊδέψτε εσείς τώρα! », είπε ο Τρύφωνας.

«Θυμάστε ότι, πριν από ένα μήνα περίπου, πετάξατε φλόγες και τα κόκαλα του Δήμου του Διμετρόδοντα, που τα μεταφέραμε με τον Μύρμη στη σπηλιά, όπου βρίσκονται και τα οστά των προγόνων μας από την εποχή των Δεινοσαύρων, κόντεψαν να διαλυθούν και έτσι θα χάναμε ένα από τα σπάνια ευρήματα μιας άλλης εποχής!

Ο Μύρμης που συλλέγει τα οστά, για να δημιουργήσουμε μουσείο, κατατρομάζει την ώρα της μεταφοράς των ευρημάτων, από τις φλόγες σας. Για να μεταφέρει τον Αριστείδη τον Αραχνούλη που βρήκαμε στο ρετσίνι ενός πεύκου, ο οποίος είχε γίνει κεχριμπάρι, δεινοπάθησε για να μην καεί το απολίθωμά του...»

«Βρε μπαγαμπόντη, τον διέκοψαν οι Δράκαινες, σ' ακούμε τόση ώρα να μιλάς και να λες για τα ανδραγαθήματά σου, προσπαθώντας να μας πείσεις ότι έχεις αποκτήσει περιβαλλοντική συνείδηση. Όταν εσύ παλιότερα, την εποχή της άνοιξης, έβγαινες από τη φωλιά σου με ύφος καρδιοκατακτητή, έκοβες τις μπλε καμπανούλες, τα κυκλάμινα και τα άλλα αγριολούλουδα, που έφτιαχναν ένα πολύχρωμο χαλί και πήγαινες να τα προσφέρεις στην Βασιλίτσα, την όμορφη αυτή πριγκίπισσα, τι να πούμε εμείς;»

«Αμ, το άλλο!», συνέχισαν οι Δράκαινες, «όταν κατάλαβες ότι η πριγκίπισσα δεν ήθελε εσένα, αλλά τον Σμόλικά, το βασιλόπουλο που είχε μητέρα την βασίλισσα, την Πίνδο, τότε τους καταράστηκες όλους να μεταμορφωθούν σε βουνά, τα οποία να βρίσκονται εδώ δίπλα σου για να τους βλέπεις και να χαίρεσαι για το πώς κατάντησαν. Η κακή ψυχή, οι κακοί τρόποι και ο εγωισμός σου, δεν σ' άφηναν να δεις τις καταστροφές που έκανες τόσα χρόνια».

Ο Τρύφωνας, σκύβοντας το κεφάλι του λυπημένος και μετανιωμένος, είπε, «ξέρετε ότι, οι σκέψεις μου γι' αυτά τα θέματα, με κάνουν να υποφέρω περισσότερο από τα γεγονότα».

«Εμείς πιστεύουμε ότι, δεν έμαθες από τα λάθη σου ακόμα, γι' αυτό πρέπει να συνεχιστεί η τιμωρία σου», του απάντησαν με σκληρό ύφος οι Δράκαινες.

«Εεεπ!, ως εδώ!», είπε ο Μαμούτης, ο οποίος παρακολουθούσε τον διάλογο και τις δικαιολογίες του καθενός.

«Η κατάσταση αυτή, θα πρέπει να πάρει ένα τέλος και δεν θα είμαι διαιτητής σε μια διαμάχη χωρίς ουσία, έτσι όπως την προβάλλεται εσείς. Θα πρέπει να γίνετε φίλοι, να δώσετε τα χέρια και να συνεχίσετε να συμβιώνετε μέσα σ' αυτό το πανέμορφο τοπίο. Η φιλία, είναι μια ψυχή που κατοικεί σε δυο σώματα. Πρέπει να γίνετε «ένα» μεταξύ σας, για να μπορέσουν να ξεπεραστούν όλα τα προβλήματα που υπάρχουν. Έχετε αναστατώσει τους πάντες και τα πάντα και δεν οδηγεί πουθενά αυτό που συμβαίνει χρόνια τώρα εδώ πάνω»

«Εμείς δεν συμφωνούμε να γίνουμε φίλοι. Εκείνος ήταν που συνεχώς έψαχνε με πονηριά να μας διώξει από την περιοχή, αλλά κατάλαβε ότι δεν υπήρχε κάποιος δυνατότερος να μας αντιμετωπίσει και έτσι έφερε εσένα», απάντησαν οι Δράκαινες.

Ο Μαμούτης με ηρεμία συνέχισε τη συζήτηση.

«Τα προβλήματα, είπε, επιλύονται πάντα με σύνεση και όχι εν βρασμώ ψυχής.

Δεν σας εμπνέουν εμπιστοσύνη τα λόγια μου και οι πράξεις μου ως τώρα; Ενώ Θα μπορούσα με μιας, να σας διαλύσω με τη δύναμη που έχω, επέλεξα να μην το κάνω, διότι δεν είναι του χαρακτήρα μου. Είναι μεγάλο λάθος να φαντάζεσθε ότι, εσείς που διαμαρτύρεσθε δυνατότερα και εντονότερα, ενδιαφέρεσθε περισσότερο για την εδώ ευημερία, όταν χρησιμοποιείτε βία σ' όλους τους ζωικούς και φυτικούς οργανισμούς»

«Τώρα, εσύ εδώ που ήρθες, ήρθες να μας κάνεις μάθημα και περνιέσαι για σοφός και δυνατός; Αν εμείς θέλουμε μπορούμε να σε κάψουμε και να μείνεις στην ιστορία ως, "ο καμένος ελέφαντας"», του είπαν οι Δράκαινες.

Δε συνέχισαν την κουβέντα τους και με ύπουλο τρόπο πέταξαν «υγρό πυρ» από τα ρουθούνια τους, με αποτέλεσμα να τσουρουφλίσουν τον Μαμούτη. Επίσης, ετοιμάστηκαν να κάνουν επίθεση για δεύτερη φορά. Φούσκωσαν το σώμα τους, που λαμπίριζε από τη λάβα και ανοιγόκλεισαν τα ρουθούνια τους αφήνοντας καπνό.

Ο Μαμούτης, έκανε κι άλλη προσπάθεια για να βρει λύση χωρίς να μαλώσει.

«Βρε κορίτσια!», τις είπε, «Θα μπορούσατε με τέτοια δύναμη που έχετε, να είσαστε οι φύλακες της Βάλια Κάλντα. Όλοι θα σας ζητούσαν τη βοήθεια και θα είχαν την ανάγκη σας, έτσι θα αποκτούσατε σημαντικό ρόλο σε σύγκριση με όλους».

«Αυτά τα λες για να μας τουμπάρεις και να μείνει ατιμώρητος ο Τρύφωνας», του είπαν οι Δράκαινες και αμέσως πέταξαν φωτιά.

Αυτή τη φορά οι φλόγες τους άγγιξαν τη ράχη του. Πόνεσε τόσο πολύ, που υποχώρησε κάνοντας ένα βήμα πίσω και σείστηκε το έδαφος. Οι Δράκαινες έχασαν την ισορροπία τους από το ταρακούνημα και αμέσως ανασύνταξαν τις δυνάμεις τους και ετοιμάστηκαν πάλι.

Είχαν βάλει στόχο να κάνουν πράξη τα λόγια τους. Ο Μαμούτης, είδε ότι οι Δράκαινες είχαν ξεκινήσει μάχη εναντίον του και έλαβε τα μέτρα του. Κούνησε δυνατά τα τεράστια αυτιά του και τις απώθησε αρκετά μακριά από κοντά του. Άπλωσε τότε την προβοσκίδα του, η οποία έφτασε στο αρκουδόρεμα, το ποτάμι της περιοχής και από κει, ρούφηξε και κατάπιε, πάρα πολύ νερό, τόσο, που έγινε δεκαπλάσιος σε όγκο.

Οι Δράκαινες, που βρίσκονταν ψηλά στην κορυφή του βουνού, όπου τις είχε μεταφέρει ο άνεμος από τα αυτιά του Μαμούτη, δέχτηκαν τόσα πολλά κυβικά νερό από την προβοσκίδα του, που έσβησε η λάβα και η φωτιά που είχαν μέσα τους.

Το πολύ νερό, τις έπνιξε και έγιναν λίμνες, η μία δίπλα στην άλλη.

Ο Τρύφωνας, μαζί με όλα τα ζώα που παρακολουθούσαν τη μάχη, μόλις είδαν τι είχε συμβεί, βγήκαν από τα καταφύγια που είχαν χωθεί και πήγαν κοντά στον Μαμούτη. Εκείνος, αρκετά εξουθενωμένος από την υπερπροσπάθεια που είχε κάνει, κάθισε, αναστέναξε βαριά και γύρισε το βλέμμα του δεξιά κι αριστερά για να εντοπίσει τον Τρύφωνα. Μόλις τον εντόπισε, κάρφωσε τα μάτια πάνω του και του είπε:
«Πιστεύω να κατάλαβες τι έγινε αυτή τη στιγμή εξαιτίας σου! Κράτησε στο μυαλό σου αυτά που θα σου πω: Το παρελθόν δε χρειάζεται να το ξεχάσεις ή να το συγχωρήσεις. Αυτό που χρειάζεται είναι να το καταλάβεις...

Η θέση σου πλέον, από δω και πέρα, είναι να ζεις κοντά στις λίμνες, να τις κάνεις παρέα και να δείξεις στις ίδιες και σε όλους, ότι συνετίστηκες από τα γεγονότα του παρελθόντος και του παρόντος. Επίσης, θα συνεχίσετε μαζί με τον Μύρμη αυτό που ξεκινήσατε, να σκαλίζετε στο χώμα και να ψάχνετε για απολιθώματα των προγόνων μας, έτσι ώστε να δημιουργήσετε ένα μουσείο και να εκθέσετε όλο αυτό το υλικό, το οποίο θα μείνει για τις επόμενες γενιές. Ίσως κάποτε, να βρουν και τα δικά μας οστά, κάποια μακρινά εγγόνια του Μύρμη και να μας φέρουν στη δημοσιότητα.

Να θυμάστε καλά όλοι σας, ότι η ζωή, δεν είναι βάσανο, ούτε απόλαυση, είναι ένα έργο το οποίο ο καθένας πρέπει να κάνει έντιμα μέχρι το τέλος» Τελειώνοντας τα λόγια του, ξεκίνησε με πολύ αργό ρυθμό και αρκετό θόρυβο την επιστροφή του στο σπίτι, όπου εκεί τον περίμεναν τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς του. Έτσι λοιπόν, ο Τρύφωνας, από τότε έως και σήμερα, έφτιαξε το σπίτι του δίπλα στις λίμνες Φλέγκα, και ζει στο ίδιο μέρος κάνοντάς τες παρέα. Κολυμπάει στα νερά τους και με το «άγγιγμά» του τις προσφέρει το χάδι του.

Οι λίμνες Φλέγκα, ζουν τόσο ήρεμα, προσφέροντας ένα θέαμα πανέμορφο, φιλοξενώντας αρκετούς επισκέπτες, από το ζωικό και φυτικό βασίλειο όλου του κόσμου.

Ενώ, για τον Μαμούτη τον Μπορσόνη και ενός μέλους της οικογένειάς του, ανακαλύφθηκαν τα οστά τους και οι μαστόδοντες, έπειτα από 3 εκατομμύρια χρόνια, στο χωριό Μηλιά Γρεβενών, από ανθρώπους και όχι από τα εγγόνια του Μύρμη.

Ο σοφός γίγαντας Μαμούτης, ξαναβγήκε στο φως και στη ζωή και λάμπει σαν λαμπρό αστέρι, έχοντας το σπίτι του, στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Μηλιάς Γρεβενών.

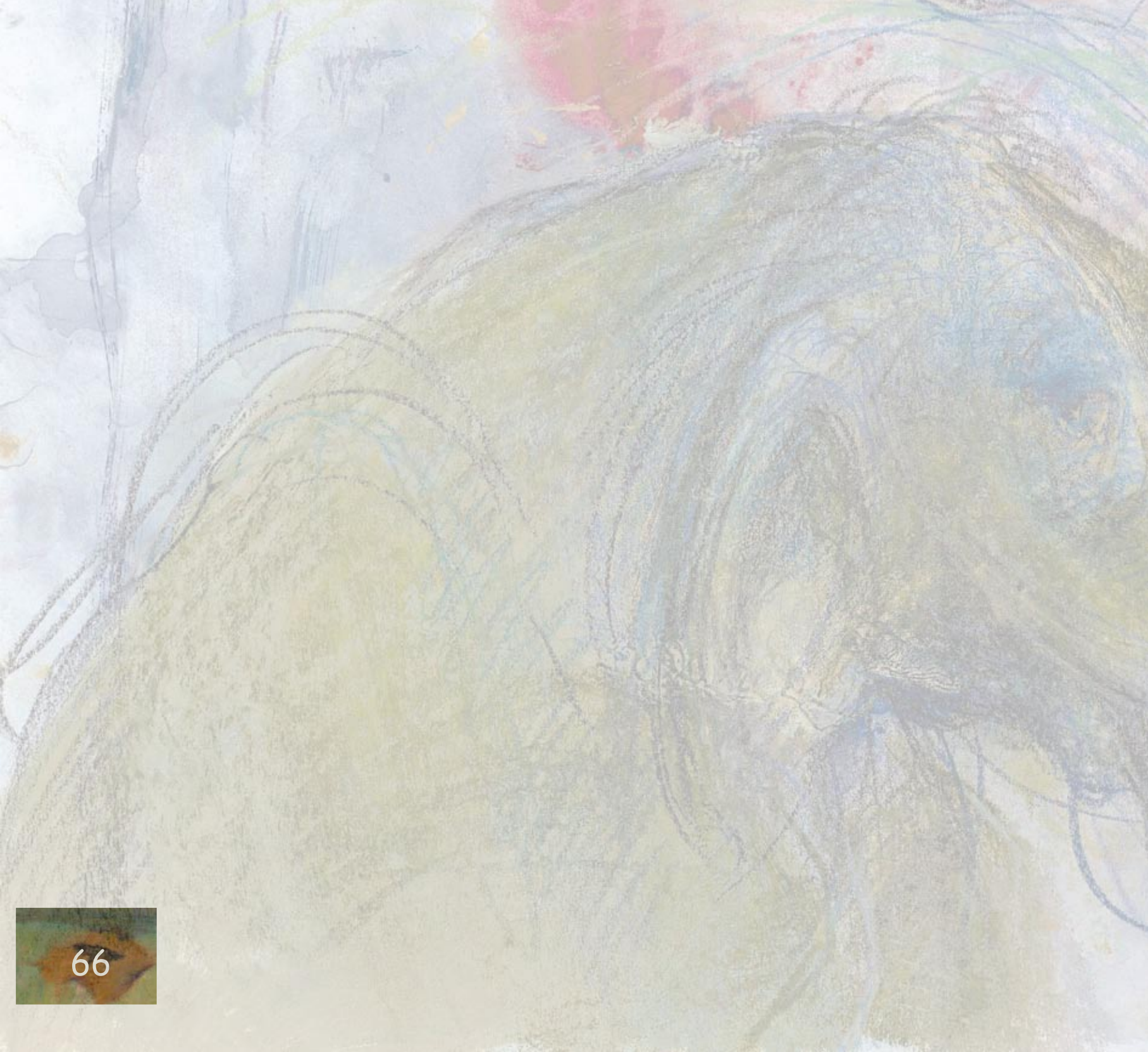
ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το κυριότερο χαρακτηριστικό του παραμυθιού που αγγίζει τα όρια μυθιστορήματος είναι το τέλος, μιας και προβάλλεται το πνεύμα της αισιοδοξίας και της επιτυχίας, κάνοντας γνωστό από την αρχή ότι το καλό θα νικήσει, οτιδήποτε και αν συμβεί, όποιες επικίνδυνες δυνάμεις και αν παρουσιαστούν.

Επιτρέπει στον αναγνώστη να ταυτιστεί με "αρχέτυπες" καταστάσεις και εμπειρίες, όπως η διαφορά μεταξύ θάρρους και δειλίας και η χρησιμοποίηση της εξυπνάδας σαν όπλο ενάντια στη δύναμη. Αυτή η ταύτιση και η συμμετοχή βοηθούν στην εξαφάνιση αισθημάτων απομόνωσης και μοναξιάς, στα οποία οι άνθρωποι είναι τόσο ευάλωτοι κάνοντάς τους να αισθάνονται μέρη ενός μεγάλου συνόλου. Παράλληλα η ταύτισή μας με τους ήρωες, μέσα από κάποιους διαλόγους, που αντιστοιχούν σε ρητά-φράσεις ανθρώπων των γραμμάτων και της τέχνης (**Ο. Μπαλζάκ - Τζ. Άντισον - Ήρ. Νίτσε - Α. Κραβτσόφ - Α. Τόκβιλ - Ε. Κασέγεφ - Ζ. Ροσάν - Σωκράτης**), μας επιτρέπει να αναγνωρίσουμε, να μάθουμε και να δοκιμάσουμε τρόπους επίλυσης αυτών των εσωτερικών συγκρούσεων και εκεί ακριβώς βρίσκεται η μεγάλης σημασίας εκπαιδευτική και διδακτική αξία του παραμυθιού.

Δεν είναι μόνο μια απλή ιστορία που μαγεύει και γοητεύει, αλλά εκφράζει αλήθειες με έναν συμβολικό και αλληγορικό τρόπο, βοηθώντας το παιδί να κατανοήσει τον κόσμο που το περιβάλλει, να έρθει αντιμέτωπο με διάφορες καταστάσεις, άλλοτε εύκολες και άλλοτε δύσκολες, και με έναν αβίαστο τρόπο να κατανοήσει και μεγάλες αλήθειες για τη ζωή που μπορεί ακόμη και να πληγώνουν.

Δημήτρης Γ. Μπέης
Δάσκαλος

ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ

Α

Ακτινοβολία: η διαδικασία με την οποία εκπέμπεται ενέργεια υπό μορφή ακτινών.

Αβγό: βουνό με υψόμετρο 2180μ. στην βόρεια Πίνδο, στον νομό Γρεβενών.

Αρθρώνω: συνδέω, συναρμολογώ, συνδυάζω ήχους και φθόγγους, για να σχηματίσω λέξεις και φράσεις.

Απληστία: η διαρκής επιθυμία να έχει κανείς παραπάνω από αυτά που έχει.

Αρίδα: η κνήμη ή το πόδι ολόκληρο - απλώνω τα πόδια μου, ξαπλώνω αναπαυτικά.

Άρκευθος: θάμνος με ύψος 3 ως 5 μέτρα και σπάνια μικρό δέντρο που μπορεί να φτάσει τα 15 μέτρα . Η κόμη είναι πυραμιδοειδής που αγγίζει το έδαφος.

Αισιοδοξία: η τάση να βλέπει κανείς την πιο ευνοϊκή πλευρά ή να προσδοκά και να ελπίζει σε ευνοϊκή, αίσια εξέλιξη των πραγμάτων.

Αλόγιστος: αυτός που δεν στηρίζεται στη λογική, που ξεπερνά το μέτρο, που αγγίζει τα όρια της υπερβολής ή του παραλογισμού.

Απολίθωμα: το απομεινάρι ή το ίχνος πάνω στο γήινο φλοιό ζωντανού οργανισμού από παλαιότερη γεωλογική περίοδο (όστρακα, οστά φύλλα, καρποί κ.ά.).

Ανδραγάθημα: γενναία και ηρωική πράξη.

Απωθώ: σπρώχνω με δύναμη κάτι κάπου μακριά.

Β

Βάλια Κάλντα: κλειστή κοιλάδα στη βόρεια Πίνδο στον νομό Γρεβενών που ανακηρύχτηκε το 1966 σε εθνικό δρυμό (Ζεστή κοιλάδα).

Βενέτικος: παραπόταμος του Αλιάκμονα στον νομό Γρεβενών.

Δ

Δημοσιότητα: η διαδικασία κατά την οποία πράξη, ενέργεια, δήλωση κ.λ.π. γίνεται γνωστή στο ευρύ κοινό περιέχεται στην κοινή αντίληψη. Γίνομαι ευρύτερα γνωστός.

Ε

Επουλώνω: βοηθώ στο να κλείσει το τραύμα που έχει δημιουργηθεί, ψυχικά ή σωματικά.

Εγωιστής: πρόσωπο που σκέφτεται μόνο τον εαυτό του , που ενεργεί με βάση μόνο το ατομικό του συμφέρον και αδιαφορεί για τους άλλους.

Ερεθισμός: η αντίδραση του οργανισμού σε εξωτερική επίδραση μέσω της ενεργοποίησης των αισθητηρίων νεύρων.

Επιδρομή: η ένοπλη επίθεση για λεηλασία ή μικρής έκτασης εχθρική εισβολή.

Ευρήματα: οτιδήποτε βρίσκει ή ανακαλύπτει κανείς μετά από αρχαιολογική παλαιοντολογική αναζήτηση και έρευνα.

Ευημερία: η κατάσταση που διαμορφώνουν οι συνθήκες πλούτου, οικονομικής άνθησης και ευδαιμονίας. Ζωή μέσα στην απόλαυση υλικών ή και πνευματικών αγαθών.

Εξουθενώνω: κουράζω υπερβολικά, εξαντλώ τη δύναμή μου.

Κ

Κατεύθυνση: η πορεία την οποία ακολουθεί οτιδήποτε κινείται, η φορά της κίνησης προς ένα σημείο.

Κατακτητής: πρόσωπο που κατακτά που κυριεύει ξένα εδάφη, χώρες ή επιτυγχάνει αξιόλογα κατορθώματα.

Λ

Λογοδιάρροια: η ακατάσχετη φλυαρία. Πάρλα, πολυλογία.

Μ

Μετεωρίτης: μεσοπλανητικό αντικείμενο ή θραύσμα του, το οποίο φθάνει στην επιφάνεια της Γης. Πτώση στην ατμόσφαιρα της Γης από τον ουρανό κομματιών σε μέγεθος μικρής πέτρας έως και ενός βράχου με διάμετρο 10χιλ.

Μαλάκιο: κάθε ασπόνδυλο ζώο, υδρόβιο με μαλακό γλοιώδες σώμα το οποίο περιβάλλεται από όστρακο (μύδια, στρείδια, σαλιγκάρια κ.ά.).

Ματαιόδοξος: αυτός που επιδιώκει να γίνεται αντικείμενο θαυμασμού.

Μακροζωία: το να ζει κανείς πολλά χρόνια.

Μαστόδοντο: προϊστορικό γιγαντόσωμο θηλαστικό που έφερε προβοσκίδα και έμοιαζε με τους σημερινούς ελέφαντες.

Ο

Ουρανίσκος: το πάνω μέρος (ουρανός) της στοματικής κοιλότητας.

Οικοσύστημα: η φυσική ή οικολογική ενότητα που συγκροτείται από τα είδη οργανισμών (ζώα, φυτά κ.ά.) που ζουν σε ορισμένη περιοχή και το περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Οφιόλιθος: πέτρα όπου το σχήμα της ελίσσεται σχηματίζοντας κύματα (μοιάζει με το δέρμα του φιδιού).

Όρλιακας: βουνό του νομού Γρεβενών με υψόμετρο 1464μ. Αναδύθηκε από τον ωκεανό της Τηθύος πριν από εκατομμύρια χρόνια.

Όστρακο: το σκληρό οστεώδες περίβλημα ασπόνδυλων ζώων (χελώνας, αστακού, κοχυλιών).

Οργανισμός: κάθε ον που εμφανίζει τα χαρακτηριστικά της ζωής.

Οικολόγος: επιστήμονας που ασχολείται με την οικολογία ή το άτομο που εκδηλώνει το ενδιαφέρον του για την προστασία του περιβάλλοντος.

Π

Παγγαία ή Πανγαία: η υπερήπειρος που πριν από 200εκατομμύρια χρόνια περιείχε της έξι ηπείρους που υπάρχουν σήμερα.

Παλίρροια: το φαινόμενο της περιοδικής ανύψωσης και υποχώρησης της στάθμης της θάλασσας.

Πανδαιμόνιο: η κατάσταση κατά την οποία επικρατούν εκκωφαντικοί θόρυβοι από κραυγές, φωνές και κρότους σε συνδυασμό με πλήρη σύγχυση και αταξία.

Πανικός: ο έντονος φόβος που παραλύει τη λογική σκέψη και οδηγεί κάποιον σε κατάσταση εκτός ελέγχου.

Πρόσκρουση: το χτύπημα, η σύγκρουση κάποιου σώματος με ένα άλλο.

Προσόν: οτιδήποτε αποτελεί ξεχωριστή ικανότητα ή ιδιότητα (κάποιου), κάθε στοιχείο που ενισχύει την αξία του.

Προορισμός: ο σκοπός της ύπαρξης - Η κατεύθυνση προς ορισμένο τόπο, το σημείο στο οποίο επιθυμεί κάποιος να φτάσει.

Πέλμα: η κάτω επιφάνεια του ποδιού από τη φτέρνα ως την άκρη των δαχτύλων, στην οποία στηρίζεται το πόδι και η οποία έρχεται σε επαφή με το έδαφος.

Πτοήθηκα: μου προκλήθηκε φόβος που μου έκανε να διστάσω και να δείξω δειλία. Χάθηκε το ηθικό μου.

Πρόγονος: το πρόσωπο από το οποίο κατάγεται κανείς - ο συγγενής του μακρινού παρελθόντος (παππούς, προπάππος κ.λ.π.).

Παλαιοντολόγος: ο επιστήμονας που ασχολείται με την επιστήμη της παλαιοντολογίας (Η επιστήμη που έχει ως αντικείμενο μελέτης τους οργανισμούς που έζησαν στη Γη κατά τη διάρκεια των παλαιότερων γεωλογικών εποχών).

Ρ

Ρόμπολο: είδος πεύκου που ζει σε υψόμετρο πάνω από 1500μ. - τέτοια δέντρα βρίσκουμε κυρίως στην Βάλια Κάλντα στη βόρεια Πίνδο, στο νομό Γρεβενών.

Ροή: η συνεχής κίνηση προς ορισμένη κατεύθυνση και η ποσότητα του υγρού που ρέει στην επιφάνεια ρεύματος (νερού, ποταμού, θάλασσας, λαδιού, αίματος, κυκλοφορίας αυτοκινήτων κ.λ.π.).

Σ

Σπλάχνα: καθένα από τα όργανα που βρίσκονται στις κοιλότητες ανθρώπινου ή ζωικού οργανισμού, δηλ. τα όργανα του αναπνευστικού, του πεπτικού και του ουροποιητικού συστήματος. Στο κείμενο υπάρχει μεταφορά.

Σαρκοφάγος: αυτός που τρέφεται μόνο με σάρκες: ο λύκος, το λιοντάρι, η αλεπού κ.ά.

Σφοντύλι: ζαλίζομαι ύστερα από δυνατό χτύπημα (μτφ.).

Σαλαμάνδρα: αμφίβιο με ουρά (σαύρα). Δέρμα με μαύρο χρώμα, με μεγάλες κίτρινες ή πορτοκαλί κηλίδες, που τρέφεται συνήθως με αργοκίνητα ασπόνδυλα (σαλιγκάρια κ.ά.).

Σειόταν: κουνιόταν έντονα από σεισμική δραστηριότητα.

Συρρικνώθηκε: έγινε πάρα πολύ μικρός - περιορίστηκε - "μαζεύτηκε".

Συσκότιση: το να συσκοτιστεί κάτι εντελώς, να βυθιστεί στο σκοτάδι.

Σύνεση: η σοφία που εφαρμόζει κανείς σε ζητήματα της καθημερινότητας.

Τ

Τηθύς: ονομασία αρχαίας θάλασσας πριν από πολλά χρόνια.

Υ

Υγρό Πυρ: φωτιά σε υγρή μορφή.

Υπόκωφος: αυτός που μόλις ακούγεται, σαν να προέρχεται από βάθος. Θόρυβος βαθύς.

Φ

Φαράγγι: στενό και βαθύ άνοιγμα γης μεταξύ δύο βουνών με σχεδόν κάθετα βραχώδη τοιχώματα.

Φλέγκα: λίμνες οι οποίες βρίσκονται στη βόρεια Πίνδο, στο νομό Γρεβενών, σε υψόμετρο περίπου 1800μ.

Χ

Χροιά: το χρώμα ή η παραλλαγή χρώματος του ήχου της φωνής.

Προγράμματα ΚΤΠΕ Γρεβενών

- Δάσος, ο χορός των Δρυάδων
- Δρυάδα, η νεράιδα του δάσους
- Οικοτουρισμός: οικοδιαδρομές στο χρόνο και στο χώρο των Γρεβενών
- Ο θαυμαστός μικρόκοσμος των μανιταριών
- Απολιθώματα και προϊστορικοί γίγαντες των Γρεβενών

Παιδαγωγική Ομάδα του Κ.Π.Ε. Γρεβενών

- Ειρήνη Ντόνα, Δασολόγος, υπεύθυνη του ΚΤΠΕ
- Δημήτριος Τσακσάρας, Θεολόγος, Μ. Ed., αναπληρωτής υπευθύνου του ΚΤΠΕ
- Μαργαρίτα Γεωργαντά, καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής, μέλος Π.Ο. του κέντρου
- Δημήτριος Μπέης, δάσκαλος, μέλος Π.Ο. του κέντρου
- Αθανάσιος Πλιάχας, καθηγητής Φυσικής Αγωγής, μέλος Π.Ο. του κέντρου

--

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Γρεβενών

Τέρμα Κ. Ταλιαδούρη (Μαθητική Εστία)

51100 Γρεβενά

Τηλ.2462087956

Fax.2462087695

e-mail: kpegrev@gmail.com

